

Ökad omställningskraft i östra Mellansverige

Sammanfattning

Energikontoret i Mälardalen ansöker om 22 % av projektets bokförda kostnader, dock högst 7 056 961 kronor för projekt Ökad omställningskraft i östra Mellansverige under perioden 2025-01-01 – 2028-12-31

Projektet ska fokusera på företagens förändringsförmåga och affärsdrivna omställning, genom ökad energi- och resurseffektivisering, och även en ökad samordning av stödsystemets aktörer, och gemensamma företagsstöd från Energikontoren och IUC-bolagen.

Skäl för det föreslagna beslutet

Projektet genomförs enligt den regionala utvecklingsstrategins prioriterade områden Näringsliv och entreprenörskap samt Innovationskraft och specialisering och bidrar till att nå målen om Stark konkurrenskraft och God resurseffektivitet.

Regional tillväxtnämnd har fattat beslut om inriktning för finansiering för det statliga anslaget 1:1 regionala tillväxtåtgärder (2024-02-09 § 2). Projektet bedöms ligga i linje med den prioriterade inriktningen ”Projekt som främjar en utveckling av näringslivet som är långsiktig och hållbar”.

Finansiering söks också från Program för Europeiska regionala utvecklingsfonden för Östra Mellansverige 2021–2027, (ERUF).

Bakgrund

FN beskriver att världen står inför stora utmaningar kopplat till klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald samt en ökad spridning av skadliga föroreningar. En nyckel för att hantera ovanstående utmaningar är att mer effektivt utnyttja de resurser som redan finns i cirkulation i samhället. Då majoriteten av samhällets resurser processas och delvis förbrukas inom industrins olika processer, är det viktigt att finna långsiktiga lösningar för en mer effektiv resurshantering. Idag finns stora möjligheter att effektivisera resurshanteringen inom industrin och med detta begränsa behovet av nya resurser. För att genomföra denna hållbara utveckling behöver näringslivet öka förmågan att anpassa verksamheten till dessa förutsättningar och arbeta mer målmedvetet för en grön omställning och en effektiv energi- och resursanvändning.

Utmaningen för våra industriella aktörer är att förena resurseffektivitet med värdeskapande

processer inom sina kärnverksamheter. Kunskapen omkring hur de värdeskapande processerna nyttjas är ofta hög, men däremot saknas ofta kunskap om hur produktionens övriga resurser kan effektiviseras, såsom minskad materialåtgång och minskad energianvändning. Det saknas även kunskap om återanvändning av förbrukade resurser, antingen inom den egna verksamheten eller som en resurs för en annan verksamhet. De företag som ännu inte påbörjat eller snart kommer att påbörja sin omställningsresa, riskerar att påverkas negativt genom att inte ha verktyg och/eller förmåga att hantera kommande utmaningar.

Företagen inom östra Mellansverige behöver stöd, dels i att förstå sina behov, dels hur de kan agera för effektiv resurshantering. De företag som arbetar långsiktigt med hållbarhet och resurseffektivitet kommer att vara mer attraktiva och motståndskraftiga mot förändringar. Dessutom kommer ytterligare press att sättas på näringslivet med kommande lagstiftningar både från EU och på nationell nivå. Ett exempel är kravet på hållbarhetsredovisning enligt CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Direktivet börjar gälla i år för stora företag, men kommer längre fram även gälla för flera små och medelstora företag.

Övergripande mål

Projektet skall fokusera på företagens förändringsförmåga och affärsdrivna omställning. Detta kommer att ske genom ökad energi- och resurseffektivisering, en ökad samordning av stödsystemets aktörer samt gemensamma företagsstöd från Energikontoren och IUC-bolagen. Övergripande mål/syfte med detta projekt är att tillsammans med företagen skapa:

1. Stärkt förmåga att påbörja ett systematiskt arbetssätt för en långsiktig energi- och resurshantering, vilket leder till minskad miljöpåverkan och resursanvändning.
2. Stärkt kunskap om nya och kommande lagkrav, med fokus på hållbar och grön omställning.
3. Utvecklad samverkansstruktur inom det företagsfrämjande systemet som svarar mot företagens behov av stöd i den gröna omställningen.

På sikt ska det bidra till utveckling av företag som är mer hållbara, lönsamma, konkurrenskraftiga och motståndskraftiga (resilienta) mot omvärldsförändringar.

Projektmål

Vid projektavslut ska fler företag i östra Mellansverige ha stärkt sin förmåga att arbeta mer målmedvetet för en grön omställning och effektiv energi- och resursanvändning.

Projektets målsättning är att bidra till en generell kunskapshöjning inom branschen kring energi- och resurseffektiv tillverkning, hur cirkulära flöden och affärsmodeller kan införas och

Tjänsteställe, handläggare
Analys och strategi, Michael Karlsson

Projektforum
2025-01-07

Projektbeskrivning
Dnr: 24RS11229

hur företag framtidssäkras genom minskad miljöpåverkan. Projektet förväntas medföra att det finns framtagna metoder och verktyg för att underlätta företagens arbete inom grön omställning.

Delmål och aktiviteter

Delmål 1. Genomfört kartläggning, identifiering och behovsanalyser av relevanta företag

Aktivitet: Identifiera aktuella företag och genomföra behovsanalyser relaterat till grön omställning. Coacha företaget att förstå sina egna behov utifrån omvärldens krav och företagets interna förmåga. **Indikator:** Antal företag län som kommer att kontaktas är 750, varav 287 är i Örebro län. Antal företag som bedöms komma genomgå behovsanalys är 375, varav 144 är i Örebro län.

Delmål 2. Genomfört kunskapshöjande insatser och event

Aktivitet: Kunskapshöjande insatser till en bredare målgrupp med teman inom områdena energi- och resurseffektivisering samt hållbarhetsredovisning. Genomförande av öppna seminarium, webinarier och matchningsevent inom en rad olika teman kopplat till ökad energi- och resurseffektivitet. **Indikator:** Antal seminarium/webinarium är totalt 40, och antalet matchningsevent är 10 under hela projektiden.

Delmål 3. Genomfört företagsrådgivning med energi- och resursanalys

Aktivitet: Utifrån identifierade behov genomförs direkta insatser till företag med syfte att skapa en effektivare användning av energi och resurser. Vissa aktiviteter genomförs som punktinsatser medan andra genomförs en längre tid i form av en mer fördjupad rådgivning. Coaching inom EU:s nya hållbarhetslagstiftning. **Indikator:** Antal företag som får stöd är 178, varav 68 är i Örebro län.

Delmål 4. Etablerat samverkansstrukturer nationellt och regionalt

Aktivitet: Utveckla fungerande samarbeten mellan stödsystemets aktörer regionalt. En viktig del handlar om utvecklad samverkan mellan IUC-bolagen och Energikontoren. Etablera samverkansstrukturer nationellt genom att utveckla samverkan mellan Energikontor, IUC-nätverket och andra företagsfrämjande organisationer, som driver projekt inom ökad omställningskraft. Gällande seminarium och matchningsevent, så arrangeras dessa storregionalt och de fysiska evenen fördelas jämnt länsvis.

Ingående kommuner

Kommuner i Örebro, Östergötland, Västmanland, Sörmland och Upplands län.

Perspektiv

Projektet har förhållit sig till perspektiven Jämställdhet och Ekologisk hållbarhet.

Jämställdhet kan vara en viktig väg för att nå kraftfulla resultat och bidra med en hävstångseffekt i projektet. En kritisk faktor för industrin är att företagsledningarna inte i tillräcklig hög grad ser sambanden mellan hållbarhet, jämställdhet och kompetensförsörjning. Att visa på sambanden mellan just jämställdhet, hållbarhet och kompetensförsörjning är ett centralt tema i genomförandet av detta projekt. Projektgruppen kommer att bestå av män och kvinnor i olika åldrar samt varierande kompetenser, vilket ger förutsättningar för att bidra med olika perspektiv och erfarenheter. I projektet och dess genomförande kommer vi arbeta för en inkluderande kultur i projektets alla områden. Alla organisationernas värdegrund bygger på jämställdhet, likabehandling och frihet från diskriminering. Samtliga projektparter har stor erfarenhet av tidigare tillväxtverksfinansierade projekt där jämställdhet och inkludering har varit av stor vikt.

Energikontorens verksamheter grundar sig i hållbarhetsfrågor, med fokus på energi, miljö och klimat enligt Agenda 2030. Projektet bidrar till två av de globala målen i Agenda 2030:

Mål 9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur. Projektet bidrar till detta mål genom en effektiv resursanvändning.

Mål 12. Hållbar konsumtion och produktion. Projektet bidrar till minskad användning av resurser, att resurser används mer effektivt och under längre tid samt att insatsvaror som tidigare klassas som avfall används vid produktion av material eller produkter. Det kan bidra till att minska mängden jungfruliga material samt att minska mängden avfall som produceras.

Långsiktighet

Samhälls- och företagsutmaningarna består i detta fall bland annat av: Klimatförändringar, utarmning av den biologiska mångfalden, minskad tillgång på ändliga resurser, att tillgodose kompetensförsörjning i industri och andra sektorer med betydelse för den gröna omställningen.

Att resurs- och energieffektivisera näringslivet nationellt och regionalt är av högsta vikt för att bibehålla konkurrenskraft samt att skapa möjligheter för tillväxt i företag som bidrar till att lösa utmaningarna ovan. Förväntade effekter av projektet på lång sikt är att resurser i form av energi, vatten, material samt även personella och ekonomiska resurser nyttjas på ett effektivt sätt. Därigenom skapas förutsättningar för att företag ska kunna intensifiera arbetet för ett minskat klimatavtryck och ha större motståndskraft mot framtida förändringar.

Tjänsteställe, handläggare
Analys och strategi, Michael Karlsson

Projektforum
2025-01-07

Projektbeskrivning
Dnr: 24RS11229

Det systematiska arbete som initieras hos de deltagande företagen förväntas bidra till en rörelse som får företagen att röra sig i rätt riktning. Både som direkta effekter för de projektdeltagande företagen, och i närliggande företag som indirekt påverkas av de projektdeltagande företagens arbete. Efter projektet bedöms denna rörelse i de deltagande företagen vara självgående i större utsträckning och kommande stödinsatser kan riktas på de områden där behov kvarstår.

Uppföljning

Projektägaren kommer att ansvara för att i samverkan med samverkansparterna sammanställa regelbundna lägesrapporter för projektets genomförande. Lägesrapporteringen kommer att utgå ifrån den dokumentation som den interna projektorganisationen löpande kommer att samla in.

Resultatspridning

Under hela projektet är resultatspridning en viktig del i arbetet. Bland annat kommer goda exempel och resultat under projektets gång att redovisas lättförståeligt via olika kanaler.

Projektorganisation

Projektägare är Energikontoret i Mälardalen. Ytterligare projektparter är Energikontoret Östergötland, Energikontor Örebro län, IUC Industrihubb samt IUC Östergötland.

Projektet leds av en huvudprojektledare från Energikontoret i Mälardalen. Projektägaren ansvarar för den övergripande projektledningen, administrationen och ekonomiska redovisningen mot Tillväxtverket. Hos projektägaren finns också kommunikatör och ekonom som arbetar projektövergripande. Parternas interna förhållande i projektet styrs av ett upprättat samarbetsavtal vilka samtliga parter signerat. En central styrgrupp kommer att tillsättas, vars uppgift är att följa projektet och fatta nödvändiga, övergripande beslut inom ramen för projektplanen. Styrgruppen utgörs av verksamhetsansvarig inom respektive projektpart. Energikontoret i Örebro län tillsammans med IUC Örebro har ansvar för aktivitetens genomförande i Örebro.

Avgränsning ordinarie verksamhet

Projektägaren har en egen projektekonom som ansvarar för den övergripande ekonomiska redovisningen och rapporteringen.

Ett system för kundhantering/CRM kommer att hantera alla data gällande de deltagande företagen under projektet via projektnummer. IUC Industrihubb har goda erfarenheter av att arbeta med ERUF-projekt från både denna och tidigare programperioder, där rutiner och systemstöd för projektredovisning i både tid och pengar är väl etablerade.

Tjänsteställe, handläggare
Analys och strategi, Michael Karlsson

Projektforum
2025-01-07

Projektbeskrivning
Dnr: 24RS11229

Kostnads- och finansieringsbudget

Bokförda kostnader	2025	2026	2027	2028	Totalt
Egen personal	3 325 390	3 707 227	4 098 279	4 198 764	15 329 660
Schablonkostnader: lönebikostnader	1 598 007	1 795 996	1 998 762	2 047 777	7 440 542
Schablonkostnader: indirekta kostnader	1 969 359	2 201 289	2 438 816	2 498 617	9 108 081
Summa bokförda kostnader	6 892 756	7 704 512	8 535 857	8 745 158	31 878 283

Finansiär	2025	2026	2027	2028	Totalt
Offentlig finansiär					
Region Örebro län (1:1-medel)	1 700 527	1 742 314	1 785 129	1 828 991	7 056 961
Region Sörmland (1:1-medel)	489 662	501 902	514 449	527 309	2 033 322
Region Västmanland (1:1-medel)	481 628	493 674	506 021	518 677	2 000 000
Region Uppsala (1:1-medel)	489 662	501 902	514 449	527 309	2 033 322
Region Östergötland (1:1-medel)	608 285	1 015 443	1 432 377	1 474 061	4 530 166
ERUF	2 757 102	3 081 806	3 414 342	3 498 063	12 751 313
Total offentlig finansiering	6 526 866	7 337 041	8 166 767	8 374 410	30 405 084
Privat finansiär					
IUC Industrihubb, Örebro	65 890	67 471	69 090	70 748	273 199
Skill AB	300 000	300 000	300 000	300 000	1 200 000
Total privat finansiering	365 890	367 471	369 090	370 748	1 473 199
Summa finansiering	6 892 756	7 704 512	8 535 857	8 745 158	31 878 283